

رومان ژاکوبسون

Roman Ossipovitch Jakobson

کەسا پەتەکا
خودان بەرھەم:

(رومان ژاکوبسون) ل(11)ی هه‌یفا ئەکتۆزیه‌ری لسا(1896) ل باژیری(موسکو) ژدایکبویوه. ئەقی زانای ره‌ه‌ندی خه‌مخوری و پوخته‌دان بزانتستی ژ خه‌زانا خوه و ده‌رگرتیه، و هه‌ر لده‌ستپیکا ژيانا خوه، پوخته‌کی مه‌زن ب ئەده‌بیاتی جیهانی به‌خشییه. دیسان هه‌فچاخێ چهن‌دین خواندنگه‌هه‌ین هه‌زانێ بۆ مینا خواندنگه‌هه‌ین(سوپولیزم و

فیوچه‌ریزم). هه‌روه‌سا پشکداری د نقتیسینا هه‌زانێ دا و لدویف سه‌متا یان خواندنگه‌ها (فیوچه‌ریزمی) کریه، و ژ ته‌گه‌ری قی چهن‌دی، هه‌قالینی و هه‌قنبا‌سینییه‌ک دگه‌ل فان هه‌ر دو هه‌زانان په‌یدا کریه(مایا کوئه‌سکی و کلینیکوف).

(ژاکوبسون)؛ ب به‌ره‌مه‌مین(مالارمی) و(نوئالیس)ی داخبا‌ر ببوو، چونکی فان نقتیسه‌فانان به‌ره‌مه‌ین خوه لدویف روانگه و سه‌متین(سوپولیزم) و(رومانتیک)ی د ئافران‌دن. و ده‌می ناخبری ژ بۆ قما‌کرنا خواندنا خوه چوویه زانکویی، به‌ره‌مه‌ین(سوستری) و(هه‌وسل)ی شه‌دیتن. و هه‌ر دقێ قوئاغی دا ژ ژيانا خوه، گه‌له‌ک ب(دوکور تونای)ی کاربگه‌ر بوو، چونکی ئەق زانایه، وه‌کو دامه‌زێنه‌ری ئیکیبی زانستی(ده‌نگان) ده‌یتته هه‌مارتن.

(ژاکوبسون)ی؛ پشکداری د دامه‌زاندنا خه‌له‌کا(موسکو یا زمانفانی. 1915/1920) دا کریه. و دیسان قی خه‌له‌کی په‌یوه‌ندی دگه‌ل خه‌له‌که‌کا دیتل(بیترسبورگ)ی هه‌بوون، ئەو ژی خه‌له‌کا (ئه‌وبو یاز)بوو. (ژاکوبسون) لگه‌له‌ک وه‌لاتان گه‌زایه. بۆ نمونه لدورین(20) سالان ناخبری ل وه‌لاتی (چیکوسلواکیا) ژيانا خوه بوراندیه. و دیسان لسا(1926)ی پشکداری د دامه‌زاندنا خه‌له‌کا (پراگ یا زمانفان)ی دا کریه و ببوو جیگری سه‌رۆکی قی خه‌له‌کی. هه‌روه‌سا ناخبری بۆ چهن‌د ده‌مه‌کین ژیکجودا ل فان وه‌لاتن ژی ژیا یه(دانیمارک، نه‌رویت، سوید).

پشتی هه‌نگی(ژاکوبسون) به‌ره‌ف وه‌لاتی ئەمه‌ریکا فه‌ چوو، و لسا(1946)ی ده‌ست ب وانه‌گوتنی ل زانکویی ئەمه‌ریکی کر. ناخبری به‌نگه‌کی راسته‌و خو پشکداری د دامه‌زاندنا خه‌له‌کا(نیورک یا زمانفان)ی دا کر. و بزاق و چالاکیین شه‌ریژا به‌ره‌مه‌ین قی زانای شوینتتلا خوه دنا فه‌ره‌مه‌ین جیهانی دا هه‌یلا یه. و ئەقی زانای لسا(1982)ی وه‌غه‌ر کریه.

